

evenmin gevonden. Toch bestaan zij en de mathesis werkt met zulke grootheden, en wat zij uit hare gegevens deductief afleidt, past op de stoffelijke wereld in een graad, die door de eindigheid dier wereld bepaald wordt. De noodzakelijkheid en zekerheid van de waarheden der mathesis zijn geene illusie, zooals Mill beweert. Milhaud zegt, dat haar karakter bij uitstek subjectief is en dat zij de grenzen van de zuivere theorie niet kan overschrijden: »A moins qu'on ne demande," zoo gaat hij voort, »d'admettre en un postulat unique, si l'on veut, mais d'une généralité étrangement audacieuse, une sorte d'harmonie pré-établie, un parallélisme complet se poursuivant de lui-même entre les choses et les concepts de l'entendement, entre le réel et l'intelligible" 1).

Welnu, die harmonie, dat parallelisme bestaat. De mensch is geschapen naar het beeld Gods, die door den eeuwiggen Logos de dingen in al hunne verhoudingen schiep; 't is diezelfde Logos, dat goddelijke Woord, waardoor alles wat is, gedragen wordt en die verlicht een iegelijk mensch komende in de wereld. Maar dat licht, dat schijnt in de duisternis, wordt door haar niet begrepen 2). Wat zóó duidelijk is, dat men het zich als een postulaat kan voorstellen, het wordt toch verworpen; men blijft liever in de duisternis.

Wat voor de wetenschap postulaat is, dat verstaan wij door het geloof; ook dit, »dat de wereld door het Woord Gods is toebereid, alzoo dat de dingen, die men ziet, niet geworden zijn uit dingen die gezien worden 3)."

God schiep naar Zijne idee de doode materie, doch het was ook eene scheppingsdaad waardoor hij uit de stof naar Zijne idee de organische, levende wezens liet voortkomen.

Maar de filosofie kent geen en Schepper, zegt bijv. Max Müller; zeker, maar het is de filosofie dergenen,

1) Pag. 55.

2) Joh. 1:9 en 5.

3) Hebr. 11:3.